

2018

**RAPORT ANALITIC
PRIVIND GESTIONAREA MIJLOACELOR
FINANCIARE ALOCATE FONDULUI NAȚIONAL DE
DEZVOLTARE A AGRICULTURII ȘI
MEDIULUI RURAL**

**INSTITUȚIA PUBLICĂ
„AGENZIA DE INTERVENȚIE ȘI
PLĂȚI PENTRU AGRICULTURĂ”**

Agricultura joacă un rol crucial în majoritatea țărilor lumii, odată ce anume acest sector este responsabil de siguranța și securitatea alimentară a populației. Agricultura în Republica Moldova este activitatea fundamentală pentru peste 50% din populație, iar peste 30% a populației aptă de muncă, ocupația de bază este agricultura. Deși potențialul natural și uman, la momentul actual, este suficient, totuși, statul nu se poate bucura de progrese mari în acest domeniu. Problema constă, în mare parte, în lipsa potențialului economic, dar și în dezinteresul populației de a face investiții în sectorul agricol.

În ultimii ani, Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului (în continuare - MADRM) și anume, începând cu anul 2010, prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare - AIPA), și-a propus să susțină promovarea și dezvoltarea politicii agricole prin majorarea alocațiilor financiare și acordarea de subvenții producătorilor agricoli. Acordarea de subvenții reprezintă o pârghie eficientă atât pentru atragerea investițiilor în agricultură, cât și la dezvoltarea acestui sector.

Regulamentul privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural a fost aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 455/2017*. Regulamentul nominalizat a fost adaptat la cerințele Comisiei Europene, stipulate în acordul de finanțare pentru Programul ENPARD Moldova – „Suport pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală” și stabilește măsurile de sprijin din mijloacele Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

La baza elaborării Regulamentului sus menționat au stat prevederile Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare a producătorilor agricoli și prevede perfecționarea sistemului de subvenționare a producătorilor agricoli din Republica Moldova, ajustarea acestuia la bunele practici europene, mai cu seamă:

1) planificarea și stabilirea măsurilor de sprijin pasibile de subvenționare conform Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală **pentru o perioadă de 5 ani**, asigurând astfel, o continuitate în susținerea producătorilor agricoli;

2) activitățile de recepționare, examinare, inspectare, autorizare a cererilor de solicitare a subvențiilor și executare a plăților, care au la bază următoarele **principii**:

✚ eficiența bazată pe argumente economico-financiare;

✚ transparența decizională;

✚ continuitatea proceselor de susținere a producătorilor agricoli;

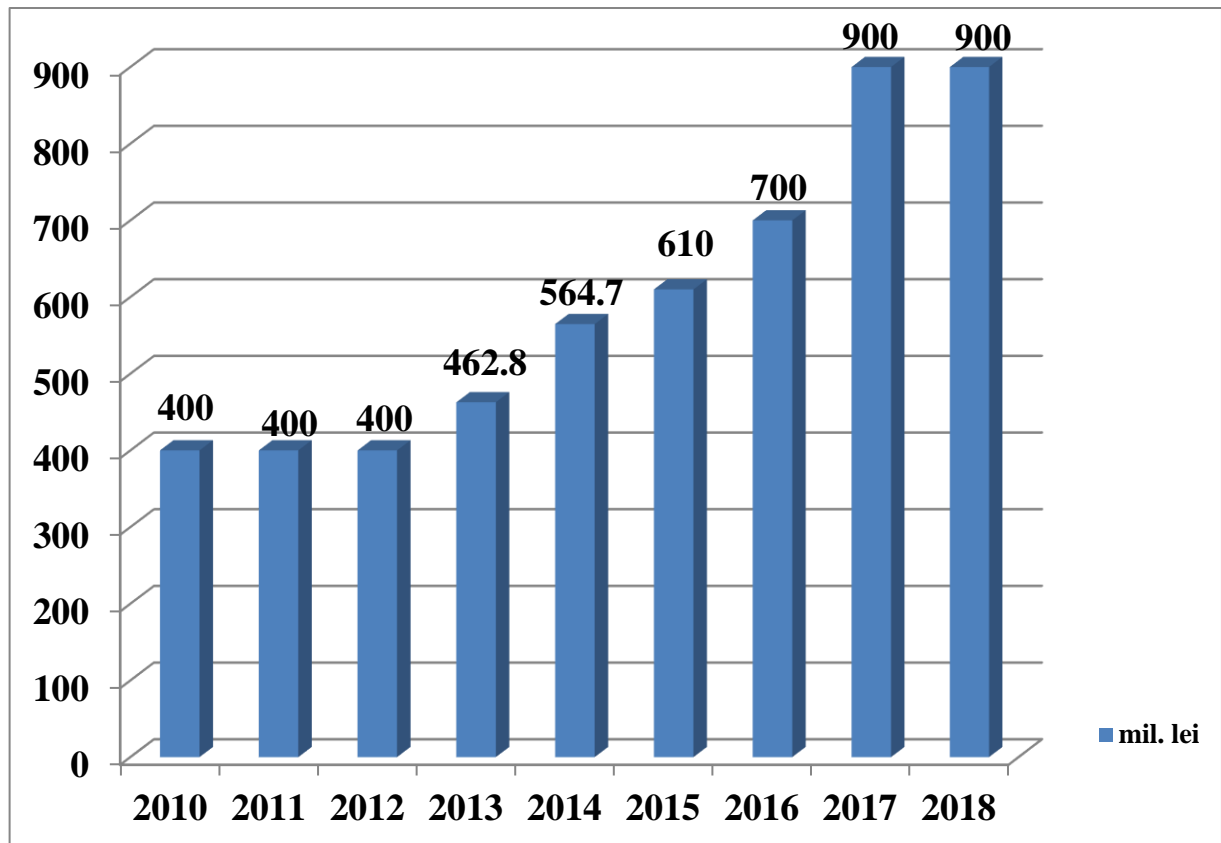
3) implementarea **sistemului de monitorizare a rezonabilității costurilor investițiilor**, în vederea neadmiterii majorării artificiale a valorii investițiilor cu scopul beneficierii de subvenții mai mari, nejustificat, în condițiile în care subvenția pentru investiții se calculează din cheltuielile realizate, confirmate prin facturi, plăți, etc.;

4) **evaluarea dosarelor de subvenționare** ce au la bază un plan de afaceri care demonstrează eficiența proiectului realizat pentru cererile de obținere a subvențiilor ce depășesc 500 mii lei în baza **criteriilor de evaluare aprobate**;

5) selectarea *instituțiilor prestatoare de servicii de consultanță și formare* a producătorilor agricoli și includerea acestora în Registrul prestatorilor de servicii;

6) subvenționarea tehnicii și utilajului agricol convențional după *capacitatea motorului (cai putere) raportată la suprafața terenului arabil* deținut.

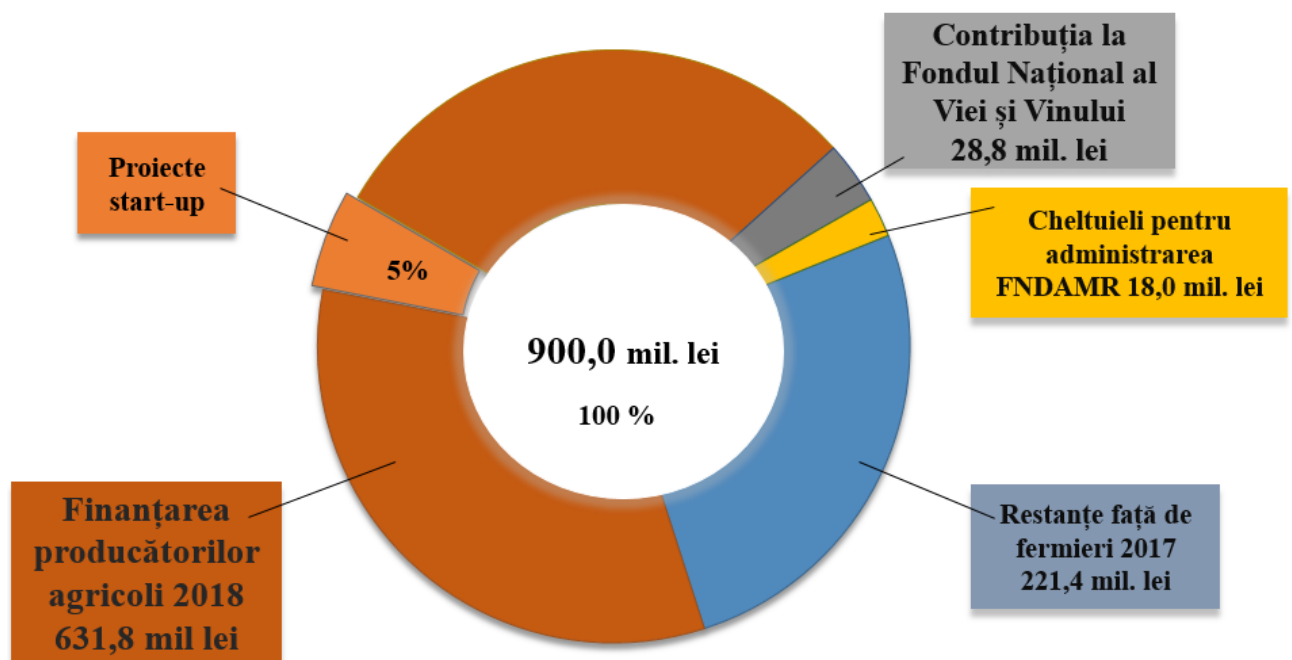
Conform prevederilor Legii bugetului de stat pentru anul 2018, Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare - FNDAMR) a constituit **900,0 mil. lei**.

Fig.1: Evoluția fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, mil. lei

Din suportul financiar acordat de stat, prin mecanismul de subvenționare, au beneficiat de subvenții atât entități economice cât și persoane fizice care desfășoară activitate de întreprinzător în condițiile legislației naționale, astfel încât FNDAMR a fost valorificat 100%. În anul de raport, valoarea fondului a rămas la nivelul anului 2017 dar a sporit de 2,25 ori în comparație cu anul 2010, când a fost instituită AIPA.

Valoarea FNDAMR pentru anul 2018 a fost distribuită după cum urmează: 28,8 mil. lei contribuția statului pentru Fondul Național al Viei și Vinului, 221,4 mil. lei au constituit restanțele față de cererile depuse de producătorii agricoli în anul de subvenționare 2017 iar 631,8 mil. lei, au constituit finanțarea cererilor producătorilor agricoli, depuse pe parcursul anului 2018, aferente măsurilor de sprijin. Totodată, din suma totală pentru anul 2018 - 18,0 mil. lei au constituit cheltuielile de administrare a FNDAMR.

Fig.2: Distribuția FNDAMR în anul 2018

Pentru subvenționarea clasică (HG 455/2017), în cadrul AIPA, au fost depuse 7417 dosare de solicitare a sprijinului financiar pentru 4411 producători agricoli unici, în valoare totală ce a depășit 1070,0 mil. lei.

Numărul dosarelor de solicitare a sprijinului financiar, în anul 2018 s-a majorat cu 27% sau 1584 dosare de solicitare față de anul 2017 și de peste 7 ori în comparație cu anul 2010. Urmare a subvențiilor solicitate, a fost posibilă atragerea investițiilor în sectorul agroindustrial de peste 6,0 mlrd. lei cu peste 15% mai mult față de investițiile efectuate de producătorii agricoli în anul 2017 (5,2 mlrd. lei). Investițiile efectuate au generat crearea a 4635 locuri noi de muncă (dintre care 2946 ocupate de bărbați și 1689 locuri de muncă destinate femeilor).

Potrivit organizării campaniilor ample de informare desfășurate de AIPA, numărul dosarelor respinse s-a diminuat cu 60% (117 dosare în suma subvenției solicitate de 24,1 mil. lei) față de anul 2017 acesta fiind un indicator ce demonstrează creșterea gradului de responsabilizare a producătorilor agricoli. De menționat, că alte 67 dosare de solicitare a sprijinului financiar, în sumă de 14,7 mil. lei au fost retrase de producătorii agricoli. Numărul acestor dosare per general se regăsește în totalul dosarelor depuse de producătorii agricoli, iar valoarea investițiilor acestora nu a fost inclusă în raport.

Motivele respingerii dosarelor sunt:

- producătorii agricoli au defrișat neregulamentar, cu abateri de la legislația în vigoare pentru plantațiile pomicole/viticole;
- necorespunderea criteriilor de eligibilitate prevăzute de fiecare măsură/ submăsură a Regulamentului de subvenționare;

- prezentarea datelor cu caracter denaturat (la momentul efectuării investiției producătorului agricol nu este înregistrat ca entitate juridică);
- nu au atins punctajul necesar în procesul de evaluare de către Comitetul de evaluare și autorizare;
- nu au declarat porțiunile de grant.

Distribuirea fondului pe măsuri/submăsuri de sprijin se prezintă în tabelul de mai jos.

Tabelul 1. Numărul dosarelor și sumelor solicitate/autorizate din mijloacele FNDAMR în anul 2018 (subvenționarea clasică)

Domeniile și formele de sprijin	Nr. Dosare recepționate	Suma solicitată, mil. lei	Nr. dosare autorizate	Suma autorizată, mil. lei	Valoarea investiției, mil. lei
Producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat	81	11,4	53	5,6	27,5
Stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale	1467	210,2	1054	125,5	753,5
Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și a utilajului agricol	2255	223,8	1637	167,1	1076,9
Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice	223	55,8	133	26,0	172,4
Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora	70	13,2	43	5,2	28,4
Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare	595	314,8	354	170,2	1081,3
Creditarea producătorilor agricoli	1890	95,9	594	37,9	2275,0
Asigurarea riscurilor în agricultură	123	7,5	79	5,5	15,3
Stimularea constituirii și funcționării grupurilor de producători agricoli	8	1,2	7	1,1	28,7
Stimularea activităților de promovare pe piețele externe	1	0,8	0	0	0,8
Consolidarea terenurilor agricole	0	0	0	0	0
Stimularea investițiilor în procurarea echipamentului de irigare	232	37,1	146	23,7	91,7
Stimularea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor la irigare	37	5,1	1	0,1	12,2
Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului No-Till și Mini-Till	250	68,6	178	49,4	329,5
Promovarea și dezvoltarea agriculturii ecologice	72	8,4	24	1,0	55,4
Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale	100	18,5	52	9,0	74,6
Servicii de consultanță și formare	13	1,2	2	0,2	2,5
TOTAL subvenții solicitate în anul 2018	7417	1072,7	4357	627,4	6025,6

Notă: Din sursele FNDAMR pentru anul 2018 au fost achitate **restanțele față de producătorii agricoli solicitanți de subvenții din anul 2017 în sumă a 221,1 mil. lei sau 1500 dosare.**

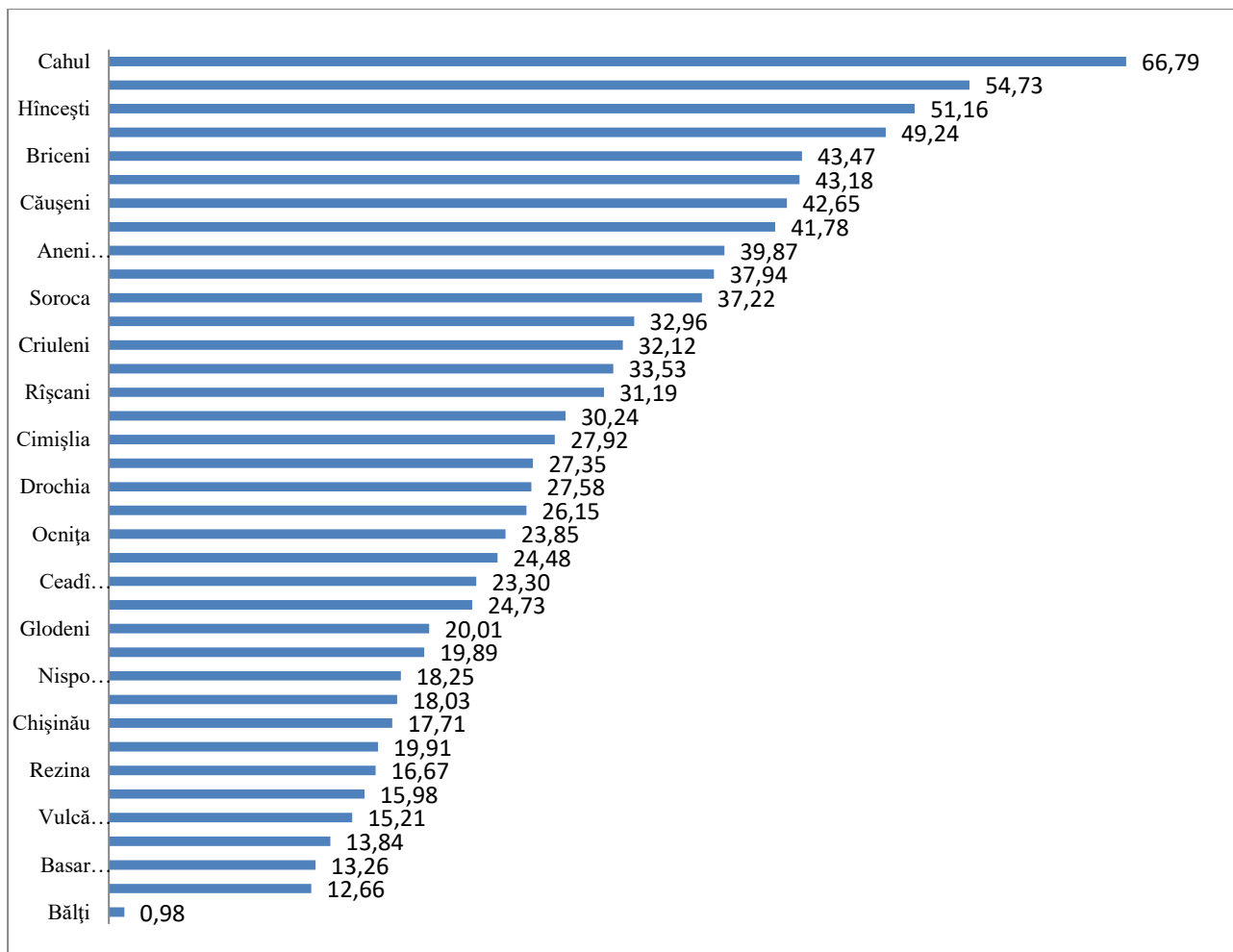
Cea mai mare *pondere a solicitărilor* sunt direcționate către:

- *tehnica și utilajul agricol* – 33,8% (2505 dosare), ce constituie 292,4 mil. lei și 1406,4 mil. lei ca valoare a investițiilor atrase;
- *restituirea dobânzii achitate de producătorii agricoli la accesarea creditelor* - 25,5% (1890 dosare) sau 95,9 mil. lei și 2275,0 mil. lei ca valoare a investițiilor;
- *stimularea investițiilor în înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale* – 20% (1467 dosare) sau 210,2 mil. lei și 753,5 mil. lei ca valoare a investițiilor atrase în domeniu.

Analizând *sumele solicitate* de către producătorii agricoli, putem constata că în anul 2018, cele mai mari solicitări de subvenții au fost în *dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare*, astfel că numărul solicitanților de subvenții este de 595 dosare, în sumă a 314,8 mil. lei ce au generat atragerea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare în valoare a 1081,3 mil. lei.

Analizând solicitările de subvenții după **zonele geografice**, putem menționa că cele mai multe solicitări de subvenții au fost înregistrate în *zona sud* a republicii (2478 dosare depuse cu subvenția solicitată în valoare de 362,2 mil. lei, ce au atras după sine investiții în valoare de 2012,4 mil. lei), fiind urmată de *zona nord* (2456 dosare depuse cu subvenția solicitată în valoare de 318,3 mil. lei, ce au atras după sine investiții în valoare de 1760,7 mil. lei) și *zona centru* (2418 dosare depuse cu subvenția solicitată în valoare de 376,2 mil. lei, ce au atras după sine investiții în valoare de 2252,5 mil. lei).

La nivel regional, în *sudul republicii* cele mai multe solicitări de subvenții au fost înregistrate în raionul Cahul (506 dosare în sumă de 66,8 mil. lei) și Comrat (343 dosare în sumă de 54,7 mil. lei). Pentru zona centru, cele mai multe investiții au fost efectuate în raionul Hîncești (297 dosare în sumă de 51,2 mil. lei) și Orhei (291 dosare în sumă de 37,9 mil. lei) iar în zona nord – Edineț (289 dosare în sumă de 43,2 mil. lei) și Briceni (278 dosare în sumă de 43,5 mil. lei).

Fig.3: Sumele solicitate de producătorii agricoli pe raioane, mil. lei

Conform prevederilor Legii nr. 276/2016 și Hotărîrii Guvernului nr. 455/2017 cu modificările și completările ulterioare, în vederea încurajării producției agroalimentare ecologice, a susținerii businessului mic și mijlociu și a atragerii tineretului în agricultură, a femeilor din mediul rural, se acordă subvenții în cuantumuri majorate, în condiții generale, din valoarea investiției eligibile, după cum urmează:

1) 15% – producătorilor agricoli tineri și femeilor fermiere, pentru submăsurile de sprijin 1.1, 1.4, 1.5, 1.6, iar pentru submăsura 1.2 din valoarea subvenției autorizate;

2) 20 % – producătorilor agricoli angajați în cultivarea culturilor ecologice sau creșterea șeptelului animalelor ecologice, la accesarea subvențiilor în cadrul submăsurilor 1.1, 1.2 (din valoarea subvenției autorizate), 1.4 și 1.5, cu prezentarea copiei de pe certificatul de conformitate/autorizația de confirmare a conversiei emis producătorului de organismul de inspecție și certificare, în care se menționează: cultura, suprafața și anul de conversie;

3) 10% – producătorilor agricoli care au achiziționat bunuri eligibile pentru subvenționare, de producție autohtonă, la accesarea subvențiilor în cadrul submăsurilor 1.3, 1.5, 2.2, și 2.4.

În cazul întrunirii de către solicitantul de subvenție a mai multor înlesniri enumerate, solicitantul poate beneficia doar de una, la alegerea acestuia.

În anul 2018 au solicitat subvenții majorate 653 producători agricoli, în sumă de 15,7 mil. lei, iar femeilor fermier le revine rol de lider deoarece ponderea solicitărilor a constituit 41%, fiind urmate de solicitanți pentru producția ecologică (36%) și tineri fermieri (23%).

Tabelul 2. Subvenții majorate solicitate de producătorii agricoli

Subvenții majorate pentru:	Femei fermier	Tineri fermieri	Agricultura ecologică	Producție autohtonă	TOTAL
<i>Pondere, %</i>	41	23	0,5	36	100
<i>Numărul beneficiarilor</i>	267	147	3	236	653
<i>Suma subvenției majorate, mil. lei</i>	10,8	2,3	0,1	2,5	15,7
<i>Suma subvenției autorizate, mil. lei</i>	50,2	13,8	0,5	17,0	81,5

Conform datelor prezentate în tabel putem menționa că :

- *femeie fermieri* – au solicitat subvenții majorate cu 10,8 mil. lei pentru 267 producători agricoli, ceea ce constituie 41% din totalul solicitărilor de subvenții majorate;

- *producție autohtonă* – au solicitat subvenții majorate cu 2,5 mil. lei pentru 236 producători agricoli, ceea ce constituie 36% din totalul solicitărilor de subvenții majorate;

- *tânăr fermieri* – au solicitat subvenții majorate cu 2,3 mil. lei pentru 147 producători agricoli, ceea ce constituie 23% din totalul solicitărilor de subvenții majorate;

- *agricultura ecologică* – au solicitat subvenții majorate cu 0,1 mil. lei pentru 3 producători agricoli, ceea ce constituie 0,5% din totalul solicitărilor de subvenții majorate.

Începând cu anul 2017 are loc clasificarea producătorilor agricoli după categoria producătorilor agricoli mici, mijlocii și mare. Astfel, conform noțiunilor prezentate în Legea nr. 276/2016:

- *producător agricol mic* este producător agricol care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință până la 20 de hectare de teren agricol arabil și/sau

până la 10 hectare de terenuri ocupate de culturi perene în rod, ori de la 21 până la 40 de capete de bovine sau de la 51 până la 100 de capete de porcine, ovine/caprine;

- *producător agricol mijlociu* este producător agricol care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință de la 20 până la 500 de hectare de teren agricol arabil și/sau de la 10 până la 75 de hectare de terenuri ocupate de culturi perene în rod, ori de la 41 până la 100 de capete de bovine sau de la 101 până la 240 de capete de porcine, ovine/caprine;

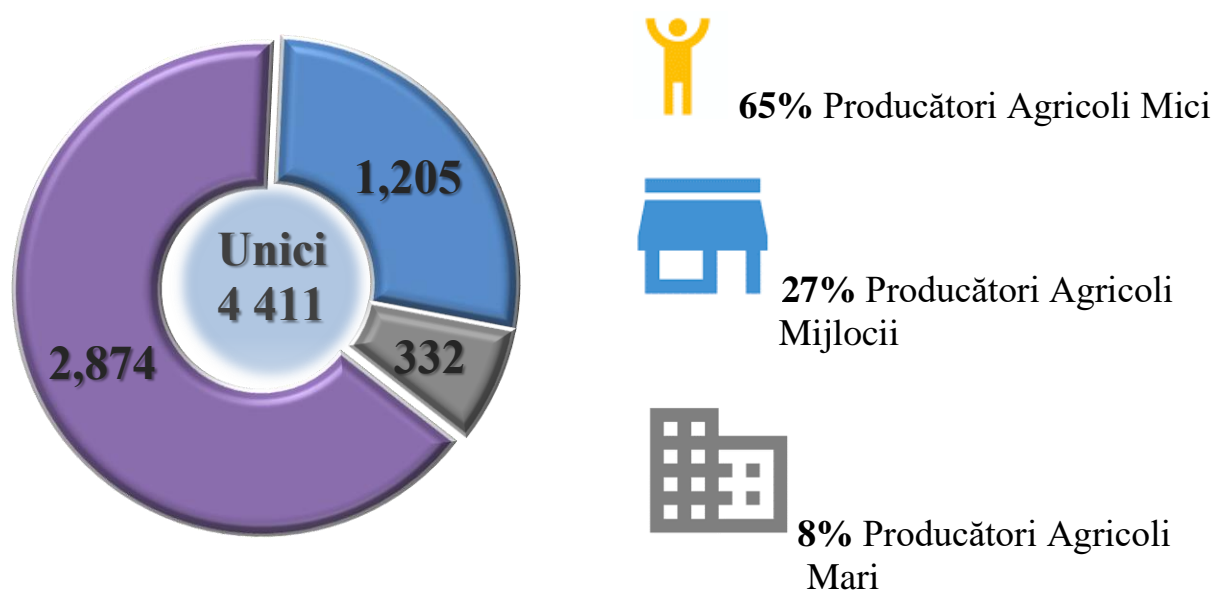
- *producător agricol mare* este producător agricol care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință mai mult de 500 de hectare de teren agricol arabil și/sau mai mult de 75 de hectare de terenuri ocupate de culturi perene în rod, ori mai mult de 100 de capete de bovine sau 240 de capete de porcine, ovine/caprine.

De menționat că aceste categorii de producători agricoli nu pot depăși criteriile stabilite pentru întreprinderea mică și mijlocie specificate în Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii.

În anul de raport, au solicitat subvenție **2874 producători agricoli mici**, ceea ce constituie **65%**, 1205 producători agricoli mijlocii (27%) și 332 producători agricoli mari (8%). De menționat, că numărul producătorilor agricoli mici solicitanți de subvenții este în creștere, iar numărul producătorilor agricoli mari este în diminuare. Aceasta permite să menționăm că tot mai mulți fermieri mici își dezvoltă propriile afaceri.

Dacă în anul 2017 au beneficiat de subvenții 3613 producători agricol unici, la moment, conform datelor preliminare numărul **producătorilor agricoli unici a sporit cu 40%** atingând cifra a **4411** producători.

Totodată, din totalul solicitanților unici de subvenții, 82% (3596) afaceri sunt administrate de bărbați și doar 18% (796) afaceri sunt administrate de femei fermier.

Fig. 4: Clasificarea producătorilor agricoli

Prioritatea I. Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin restructurare și modernizare

Submăsura 1.1. Subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii, tuneluri):

Obiectivul general al acestei submăsuri constă în sporirea productivității, calității și competitivității sectorului de cultivare a legumelor și fructelor pe teren protejat.

Sprijinul este acordat pentru compensarea parțială a costului modulelor noi de sere, solarii, tuneluri, al echipamentului, utilajului, materialului de construcție și de acoperire pentru sere, solarii și tuneluri. Mărimea sprijinului acordat se calculează sub formă de compensație:

1) 50% din costul modulelor de sere, echipamentului, utilajului, materialului de acoperire și de *construcție pentru sere, solarii, tuneluri*, precum și al materialului nețesut de tip AGRYL și al materialului de mulcire utilizat pentru acoperirea plantelor, inclusiv în câmp deschis;

2) 30% din costul materialelor de construcție, acoperire utilizate la *reconstrucția serelor, solariilor și a tunelurilor*.

În anul 2018 au solicitat suport financiar pentru construcția/reconstrucția serelor, solariilor, tunelurilor, 92 obiecte investiționale, în sumă a 11,3 mil. lei fiind autorizate 5,6 mil. lei. Ca rezultate, în perioada de raport, au fost construite și modernizate peste 114,4 ha de teren de teren agricol destinat pentru producerea fructelor și legumelor pe teren protejat, dintre care 33,17 ha ocupate de sere de iarnă, 46,41 ha - câmp deschis, 11,82 ha – solarii, 1,07 ha – tuneluri, 21,95 ha – mulcire.

Tabelul 3: Tipul de construcție nou create (unități)

2016			2017			2018		
Sere	Solarii	Tuneluri	Sere	Solarii	Tuneluri	Sere	Solarii	Tuneluri
48	7	4	44	4	5	30	3	6

Submăsura 1.2 Stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicole:

Sporirea productivității și competitivității a sectoarelor de producere a fructelor, strugurilor, pomuşoarelor și culturilor aromatice (trandafir de ulei, levănțică, isop, jaleș) prin stimularea ritmurilor de defrișare a plantațiilor cu termen de exploatare depășit, implementarea tehnologiilor avansate de înființare și întreținere a plantațiilor și majorarea indicatorilor de calitate a producției la nivelul standardelor internaționale, precum și dotarea plantațiilor multianuale cu sisteme antiîngheț și instalații antigrindină și antiploaie este obiectivul acestei submăsuri de subvenționare.

În cadrul submăsurii 1.2 AIPA a recepționat 1467 dosare de solicitare a sprijinului financiar în valoarea totală a subvențiilor de 210,2 mil. lei, fiind autorizate spre plată 1054 dosare, în sumă totală de 125,5 mil. lei.

De menționat, că cealaltă sumă a subvenției solicitate de producătorii agricoli urmează a fi alocată din sursele FNDAMR pentru anul 2019.

Pentru *înființarea plantațiilor pomicole*, în anul 2018, au fost depuse 921 obiecte investiționale, în sumă a 65,2 mil. lei pentru înființarea 2976 ha de livadă. Totodată, AIPA a autorizat spre plată 43,8 mil. lei, subvenție pentru înființarea plantațiilor pomicole.

Conform datelor preliminare obținute de la producătorii agricoli, în anul de raport au fost înființate:

- 347 plantații de nuc - 1262 ha;
- 159 plantații de măr – 521 ha;
- 148 plantații de cireș – 334 ha;
- 117 plantații de prun – 448 ha;
- 62 plantații de vișin – 201 ha;
- 57 plantații de cais – 149 ha;
- 25 plantații de persic – 45 ha;
- 5 plantații de păr – 11 ha;
- 1 plantație de corcoduș – 5 ha.

Totodată, pentru *înființarea plantațiilor viticole*, în anul 2018, au fost depuse 289 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 41,5 mil. lei pentru înființarea 1069,7 ha de vii și anume plantații cu soiuri de struguri pentru masă – 679,4 ha și plantații cu soiuri de struguri pentru vin – 390,25 ha.

Pentru *înființarea plantațiilor de arbuști fructiferi*, au fost depuse 56 obiecte investiționale, pentru înființarea a 169,0 ha de arbuști și anume: cătină albă – 22,0 ha, căpșun – 135,0 ha, coacăză neagră – 2,0 ha, zmeur – 2,0 ha și mur – 8,0 ha. De asemenea, la această submăsură sunt eligibile subvenționării și *plantațiile aromatice*. Astfel, în anul de raport 4 producători agricoli au înființat astfel de plantație (levănțică -75 ha și salvie – 40 ha).

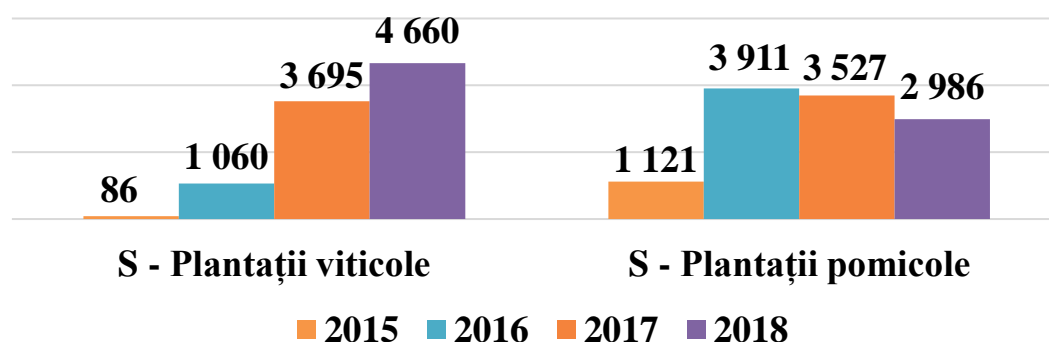
Conform prevederilor Regulamentului de subvenționare, în anul curent continuă subvenționarea *echipamentului antiploaie, antiîngheț, antigrindină și a sistemelor moderne de suporturi*.

În anul de raport 11 obiecte investiționale au fost depuse către subvenționare în sumă de 5,6 mil. lei pentru echipament antigrindină și plase antiploaie combinate. În disponibilitatea fondului, până la finele anului 2018 au fost autorizate spre plată 1,8 mil. lei, restul sumei urmează a fi achitată din mijloacele fondului pentru anul 2019.

Tabelul. 4

Tipul echipamentului	Numărul obiectelor investiționale create	Suprafața, ha
Antigrindină	10	81
Plase combinate	1	4
Total	11	85

Pentru defrișarea plantațiilor multianuale au fost înaintate spre subvenționare 700 plantații multianuale, în sumă a 78,7 mil. lei pentru defrișarea a 2986,0 ha plantații pomicole (296) și 4660,0 ha plantații viticole (404). În acest sens au fost autorizate spre plată 39,9 mil. lei restul sumei urmează a fi achitată din mijloacele fondului pentru anul 2019.

Fig. 5: Evoluția suprafețelor defrișate (ha)

Per total putem menționa, că numărul solicitărilor de subvenții pentru defrișarea plantațiilor multianuale este în creștere iar terenul agricol defrișat este menținut conform bunelor practici agricole pentru următorii 3 ani și ulterior inclus în circuitul agricol ca teren arabil.

Pentru instalarea sistemelor moderne de suporturi în plantațiile viticole tinere și modernizarea sistemelor de suporturi în plantațiile pe rod, în funcție de tipul sistemelor de suporturi, sunt pasibile subvenționării spalier vertical cu pari din aliaje de metale, spalier vertical cu pari din lemn confecționați și spalier vertical obișnuit cu pari noi din beton armat sau lemn.

În acest sens, în anul 2018, au solicitat subvenții pentru instalarea suporturilor moderne, 69 producători

agricoli, în sumă de 17,4 mil. lei pentru 534 ha de plantații multianuale fiind autorizate 9,7 mil. lei. De menționat că cealaltă sumă a subvenției solicitate urmează a fi alocată din resursele FNDAMR pentru anul 2019.

Distribuirea după tipuri de suporturi este expusă în tabelul de mai jos:

Tabelul. 5: Sisteme de suport supuse subvenționării

Tip sistem de suport	Numărul de sisteme	Suprafața, ha
Spalier vertical cu pari din lemn	18	115
Spalier vertical cu pari din aliaje de metale, mase plastice	29	277
Spalier vertical cu pari din beton armat	22	142
Total	69	534

Submăsura 1.3 *Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol convențional:*

Creșterea productivității și competitivității sectorului agricol prin facilitarea accesului producătorilor la tehnică și utilaje agricole performante este obiectivul general al acestor submăsuri.

Mărimea sprijinului acordat pentru **tehnica și utilajul agricol convențional**, se calculează sub formă de compensație în proporție de 25% din cost (per unitate), dar nu mai mult de 300 mii lei per beneficiar, cu excepția combinelor autopropulsate pentru recoltarea strugurilor, pentru care suma maximală constituie 750 mii lei per beneficiar.

În acest sens, în anul de raport, au fost depuse 2255 dosare de solicitare a sprijinului financiar, în sumă a 223,8 mil. lei, fiind achiziționate diverse tipuri de tehnică și utilaj agricol ce este reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul. 6: Tehnică și utilaj agricol eligibil subvenționării

Tehnică agricolă	Unități
Tractoare	1032
Combine	26
Tehnică tractată	1 283
Tehnică purtată	1 943
Semi-remorci	13
Remorci	45

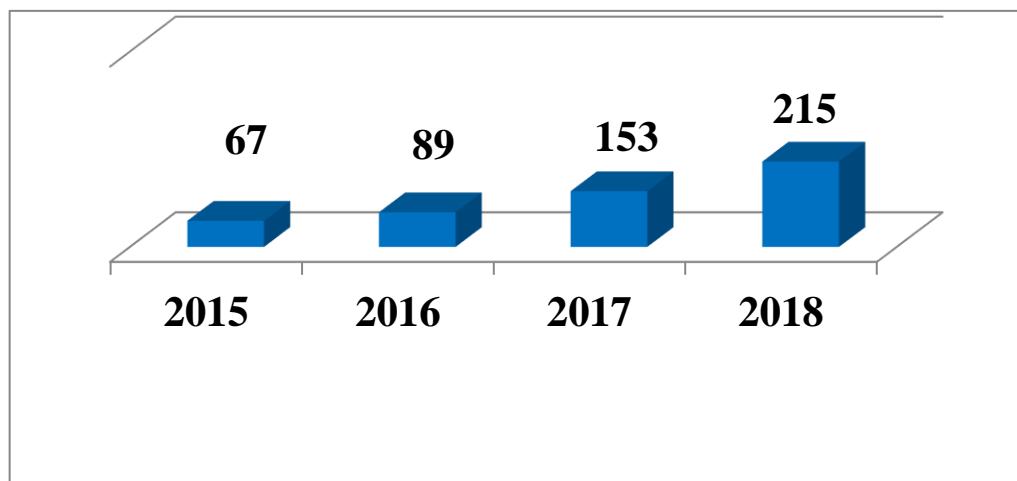
Alte mașini autopropulsate	6
Utilaj și componente	44
Total	4 392 unități

De menționat, că reînnoirea parcului cu tehnică și utilaj agricol supus subvenționării a atras după sine investiții de peste 1076,9 mil. lei, surse ce contribuie la dezvoltarea sectorului agricol dar și la creșterea produsului intern brut deoarece tehnica funcțională necesită resurse umane, financiare dar și mijloace circulante.

Submăsura 1.4 Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice:

Creșterea productivității, competitivității și asigurarea siguranței alimentare prin stimularea organizării și modernizării tehnologice a fermelor zootehnice este obiectivul general al stimulării investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice.

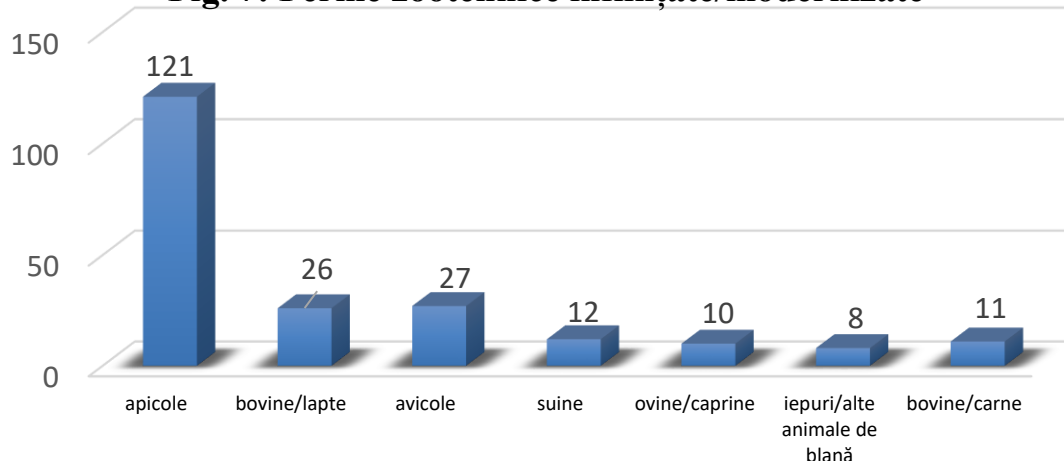
Mărimea sprijinului acordat se calculează sub formă de compensație din costul utilajului tehnologic nou, achitat integral, destinat dotării și modernizării fermelor zootehnice, inclusiv construcția/reconstrucția fermelor zootehnice de bovine, ovine și caprine, etc.

Fig.6: Ferme zootehnice reutilate și modernizate în anul 2018

În acest sens, în anul 2018, au fost depuse 215 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 54,0 mil. lei pentru renovarea și dezvoltarea tehnologică a: 37 ferme de bovine – 19,9 mil. lei, 10 ferme de ovine și caprine – 1,4 mil. lei, 12 ferme de suine – 8,3 mil. lei, 27 ferme avicole – 11,9 mil. lei, 121 ferme apicole – 11,6 mil. lei, 8 ferme de iepuri/alte animale de blană – 0,9 mil. lei. Astfel, întru asigurarea producătorilor agricoli cu subvenții din bugetul de stat, AIPA a autorizat spre plată, la această submăsură 26,0 mil. lei.

Fig. 7: Ferme zootehnice înființate/modernizate

De menționat, că cealaltă sumă a subvenției solicitate de producătorii agricoli urmează a fi alocată din sursele FNDAMR pentru anul 2019.

Submăsura 1.5. Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora:

Creșterea productivității, competitivității și asigurarea siguranței alimentare prin stimularea ameliorării efectivului de animale este obiectivul general al acestei măsuri. Sprijinul este acordat pentru compensarea parțială a investiției la procurarea animalelor de la fermele de prăsilă, incluse în Nomenclatorul raselor, tipurilor și crosurilor de animale, omologate (raionate) în Republica Moldova, inclusiv din import.

Mărimea subvenției se calculează sub formă de compensație din valoarea costului animalului:

1) 50% pentru vaci primipare, junci și juninci cu vârsta de cel puțin 12 luni, dar nu mai mult de 2,5 mil. lei per beneficiar;

2) 30% pentru vieri cu vârsta de 4-8 luni (rasă pură și birasială) și scrofițe neînsămânțate cu vârsta de 5-8 luni (rasă pură și birasiale), dar nu mai mult de 500,0 mii lei per beneficiar;

3) 50% pentru berbeci și țapi cu vârsta de 6-20 luni, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar;

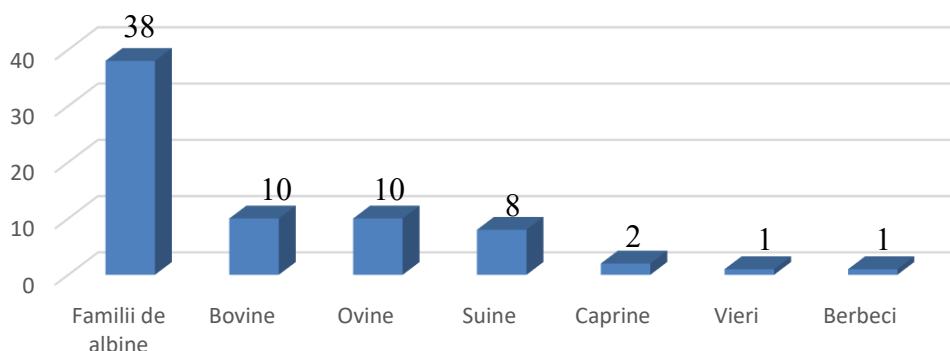
4) 50% pentru mioare și căprițe cu vârsta de 6-20 luni, dar nu mai mult de 500,0 mii lei per beneficiar;

5) 50% pentru iepuri de casă de reproducție, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar;

6) 50% pentru măci de albine cu vârsta de cel mult 3 luni, dar nu mai mult de 100,0 mii lei per beneficiar;

7) 50% pentru roiuri de albine cu măci cu vârsta de cel mult 3 luni, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar.

Fig. 8: Solicitări de subvenții la procurarea animalelor de prăsilă

În acest sens, în anul de raport, au fost solicitate 13,1 mil. lei pentru subvenționarea a: 263 bovine, 93 caprine, 1011 ovine din care 5 berbeci, 683 suine din care 2 vieri, și 4283 familii de albine. În acest sens, AIPA a autorizat spre plată 5,2 mil. lei, restul sumei urmează a fi autorizată din sursele FNDAMR pentru anul 2019.

Submăsura 1.7. Stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare:

Creșterea productivității și competitivității agriculturii prin asigurarea accesului producătorilor agricoli la resurse financiare este obiectivul acestei submăsuri. Sprijinul este acordat producătorilor agricoli care au obținut credite de la băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova.

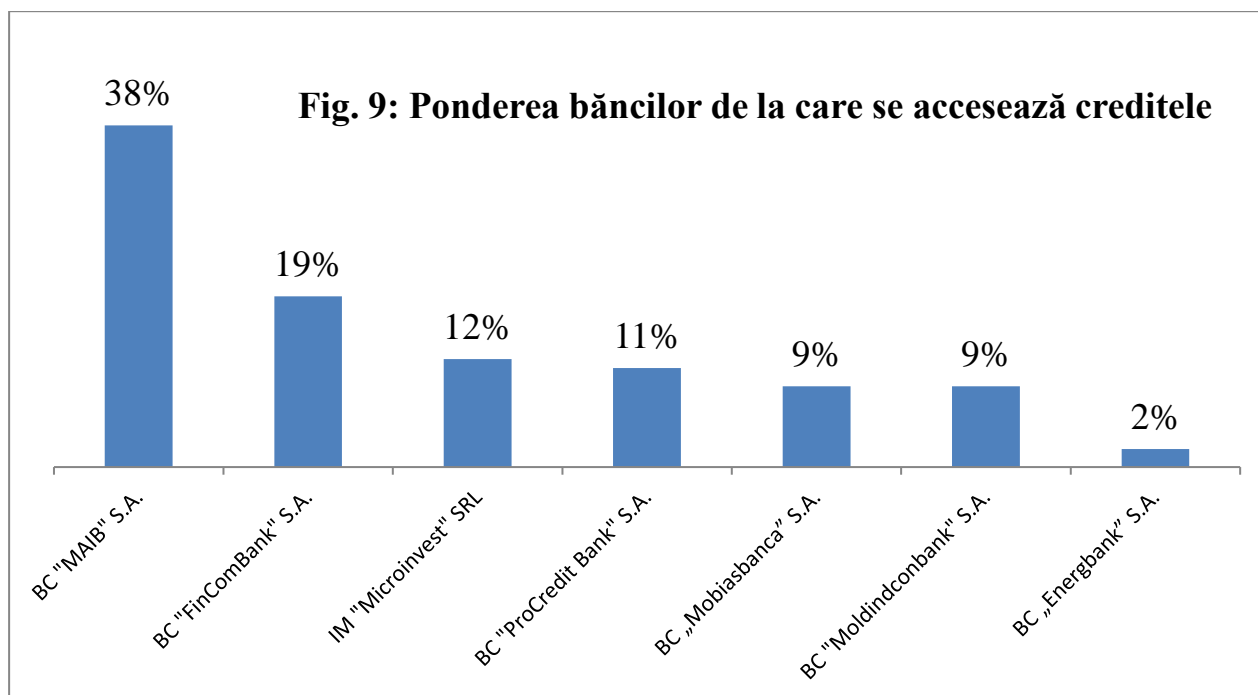
Subvenții majorate au obținut și producătorii agricoli ce au *accesat credite prin intermediul proiectelor investiționale și programelor de asistență externă în sectorul agricol și mediul rural*, gestionate de unitățile de implementare.

În anul de raport, subvenții pentru stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare, au fost depuse 1890 solicitări în sumă de 95,7 mil. lei iar până la finele anului s-a reușit autorizarea a 37,8 mil. lei. Creditele accesate au fost utilizate pentru:

- semințe, material săditor și sistem de suport;
- combustibil și lubrifianti;
- îngrășăminte (minerale și organice), inclusiv mijloace de protecție a plantelor și animalelor;
- furaje;
- module de seră, peliculă și alte materiale pentru construcția/reconstrucția de sere, solarii și tuneluri;
- tehnică și utilaj agricol, echipament ce formează sisteme de irigare, echipament antigrindină și antiplouă;
- utilaj tehnologic, materiale de construcție pentru infrastructura fizică, precum și pentru utilizarea și renovarea exploatației agricole;

- animale de prăsilă;
- construcția și dotarea tehnologică a pensiunilor agroturistice;
- echipamente tehnologice și utilaje pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și prelucrarea primară în localitățile rurale.

De menționat, că cealaltă sumă a subvenției solicitate de producătorii agricoli pentru creditele accesate, urmează a fi alocate din sursele financiare ale FNDAMR pentru anul 2019.

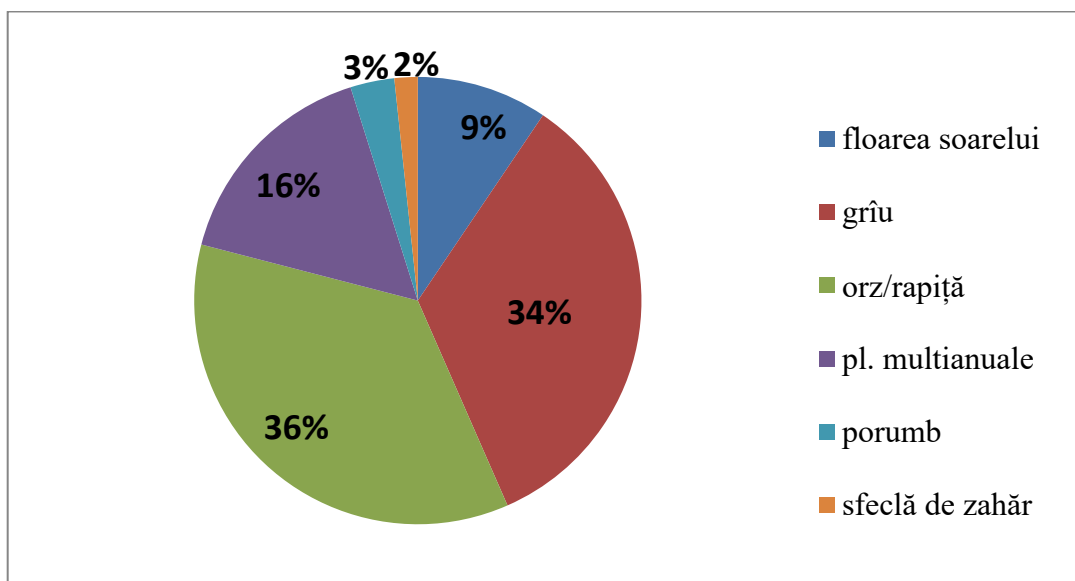

Submăsura 1.7A. Stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură:

Mijloacele financiare prevăzute pentru prezenta măsură se utilizează la subvenționarea primelor de asigurare a producătorilor agricoli, în baza contractelor de asigurare a riscurilor de producție în agricultură și în baza Listei riscurilor pentru a căror asigurare se subvenționează și Listei culturilor agricole și a speciilor de animale și păsări pentru a căror asigurare se subvenționează din fondul de subvenționare a producătorilor agricoli.

Cuantumul maxim al subvenției se stabilește ținând cont de primele de asigurare calculate conform tarifelor de asigurare prevăzute în condițiile speciale de asigurare a riscurilor de producție în agricultură.

În anul de raport, subvenții pentru stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură, au fost depuse de către 149 entități economice, la asigurarea riscurilor pentru 7748 ha teren asigurat, valoarea riscurilor constituind 15,3 mil. lei iar valoarea subvențiilor solicitate a constituit 7,5 mil. lei. În comparație cu suprafețele asigurate acestea s-au majorat cu 66% de la 5868 ha în anul 2017 la 7748 ha teren asigurat în anul 2018.

Fig.10: Ponderea suprafețelor culturilor agricole asigurate în anul 2018,%

Pe lângă subvenționarea suprafețelor culturilor agricole în anul 2018 au fost asigurate 501 bovine, 557 suine, 2254 ovine și 92 caprine. Suma subvenției solicitate pentru asigurarea animalelor de prăsilă a constituit 14,1 mil. lei.

Submăsura 1.6 Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare:

Sporirea productivității și competitivității sectorului agricol prin modernizarea utilajului și infrastructurii postrecoltare și procesare este obiectivul acestei submăsuri.

Prin stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare se subînțelege subvenționarea caselor de ambalare; frigiderelor de păstrare a fructelor, strugurilor și legumelor; utilajelor de procesare, uscare și congelare a fructelor, strugurilor, legumelor și cartofilor; utilajelor de prelucrare, uscare și condiționare a cerealelor, oleaginoaselor, floarii-soarelui și soia; utilajelor de prelucrare primară, ambalare, refrigerare, congelare și păstrare a cărnii, procesare, ambalare și păstrare a laptelui.

Mărimea subvenției acordate producătorilor agricoli pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare se calculează sub formă de compensație în rate procentuale, din valoarea investiției eligibile conform prevederilor Regulamentului privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

Tabelul 7.
SubMăsura 1.6.1 Case de ambalare și frigidere de păstrare a fructelor, strugurilor și legumelor

<i>Nr. solicit.</i>	<i>Valoarea investiției (lei)</i>	<i>Suma solicitată (lei)</i>	<i>Suma autorizată (lei)</i>
196	591 461 982	184 772 819	93 168263

SubMăsura 1.6.2 Procesare, uscare și congelare a fructelor, strugurilor, legumelor și cartofilor

<i>Nr. solicit.</i>	<i>Valoarea investiției (lei)</i>	<i>Suma solicitată (lei)</i>	<i>Suma autorizată (lei)</i>
62	200 621 276	48 234 981	24 301 891

SubMăsura 1.6.3 Prelucrare, uscare și condiționare a cerealelor, oleaginoaselor, florii-soarelui și soia

<i>Nr. solicit.</i>	<i>Valoarea investiției (lei)</i>	<i>Suma solicitată (lei)</i>	<i>Suma autorizată (lei)</i>
305	244 328 681	59 456 619	36 258 849

SubMăsura 1.6.4 Prelucrare primară, ambalare, refrigerare, congelare și păstrare a cărnii, procesare, ambalare și păstrare a laptelui

<i>Nr. solicit.</i>	<i>Valoarea investiției (lei)</i>	<i>Suma solicitată (lei)</i>	<i>Suma autorizată (lei)</i>
26	44 919 014	13 170 152	4 553 739

TOTAL

<i>Nr. solicit.</i>	<i>Valoarea investiției (lei)</i>	<i>Suma solicitată (lei)</i>	<i>Suma autorizată (lei)</i>
589	1 081 330 953	305 634 571	168 769 469

Pentru această submăsură au fost depuse 595 solicitări a sprijinului financiar din în sumă a 305,6 mil. lei. De menționat că 6 dosare au fost retrase de către producătorii agricoli pentru nerespectarea criteriilor de eligibilitate. Ca rezultat, valoarea investițiilor efectuate în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare este de peste 1081,3 mil. lei iar suma autorizată de AIPA până la moment a constituit 168,8 mil. lei.

De menționat, că în rezultatul investițiilor efectuate de producătorii agricoli au fost achiziționate utilaje după cum urmează:

Tabelul 8.

Tip investiție	Nr. solicitări
Frigidere create și modernizate	180
Case de ambalare create și modernizate	51
Procesarea fructelor	16
Uscarea fructelor	14
Procesarea strugurilor	40
Procesarea legumelor	2
Procesarea cerealelor	222
Uscarea cerealelor	15
Procesare lapte, carne, miere	9
Ambalarea producției procesate	4
Refrigerarea producției	6
Prelucrare primară/finită	18
Total utilaje	577

Submăsura 1.8. Stimularea constituirii și funcționării grupurilor de producători agricoli:

Consolidarea cooperării/asocierii între producătorii agricoli, creșterea veniturilor obținute din activitățile agricole, creșterea durabilă a performanței economice și a competitivității în agricultură, reducerea costurilor de producție și stabilizarea prețurilor la producător, sporirea exportului de produse agricole și agroalimentare constituie obiectivele acestei submăsuri.

Sprijinul financiar se acordă grupului de producători recunoscut în temeiul Legii nr. 312/2013 privind grupurile de producători agricoli și asociațiile acestora și se calculează reieșind din valoarea producției comercializate anual de către grupul de producători, conform actelor confirmative, după cum urmează:

- 1) 5% – în primul an de activitate;
- 2) 4% – în al doilea an de activitate;
- 3) 3% – în al treilea an de activitate;
- 4) 2% – în al patrulea an de activitate;
- 5) 1% – în al cincilea și în următorii ani de activitate a grupului de producători.

În aceste condiții, în anul 2018 au fost solicitate subvenții pentru 8 grupuri de producători în sumă de 1,2 mil. lei fiind achitate subvenții în sumă de 1,1 mil. lei. Aceste surse financiare au atras după sine investiții în sectorul agroindustrial în sumă de 28,7 mil. lei.

Submăsura 1.9. Stimularea activităților de promovare pe piețele externe:

În acest an, doar un producător agricol a solicitat subvenții pentru această submăsură în sumă de 77,90 mii lei, iar valoarea investiției a constituit 837,7 mii lei.

Prioritatea II. Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale**Submăsura 2.1. Stimularea investițiilor pentru consolidarea terenurilor agricole:**

Procesul de consolidare a terenurilor agricole este reglementat de mai multe acte normative principalele două fiind Codul Funciar și Regulamentul cu privire la consolidarea terenurilor agricole aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1075 din 01.10.2007.

Art. 70¹ – 70⁵ al Codului Funciar definește consolidarea terenurilor agricole, prevede modalitățile de consolidare, stabilind că aceste activități se efectuează din inițiativa proprietarilor de terenuri, principiile și etapele consolidării, precum și rolul administrației publice locale în acest proces.

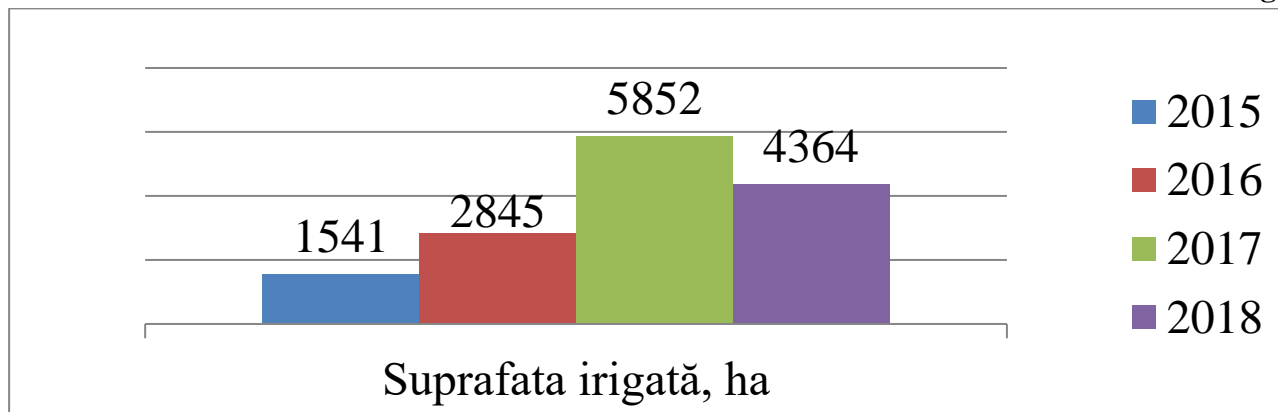
În anul 2013 a fost elaborată și aprobată Politica Publică privind optimizarea costurilor de tranzacție în procesul de consolidare a terenurilor agricole. Pentru a optimiza costurile de tranzacție în procesul de consolidare a terenurilor agricole au fost analizate trei modalități de diminuare a acestora selectată fiind subvenționarea costurilor notariale și cadastrale în procesul de consolidare a terenurilor agricole. Această măsura a fost subvenționată pentru prima dată în anul 2014 iar sprijinul este acordat producătorilor agricoli pentru compensarea parțială a costurilor ce țin de autentificarea notarială a contractelor de înstrăinare a terenurilor agricole (vânzare-cumpărare, schimb, donație), de taxa de stat la autentificarea contractelor respective și de înregistrare a contractelor date la oficiile cadastrale teritoriale, inclusiv a lucrărilor cadastrale, în cazul comasărilor în vederea formării unui singur bun imobil.

În anul 2018, pentru această submăsură AIPA **nu a recepționat nici o cerere de solicitare a sprijinului financiar.**

Submăsura 2.2. Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului de irigare:

Obiectivul general al acestei submăsuri, constă în majorarea suprafețelor terenurilor agricole irigate și sporirea productivității acestora.

În anul 2018, au fost supuse examinării 252 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 37,0 mil. lei pentru 178 sisteme de irigare prin picurare, 35 sisteme de irigare prin aspersiune, 9 stații de fertigare/geomembrană și 3 rețele de aducție /distribuție, fiind irigate 4364,0 ha de terenuri agricole (2128,0 ha prin picurare, 2015,0 ha prin aspersiune, 183,0 ha prin geomembrană și 38,0 ha prin rețele de aducție/distribuție). În acest sens, au fost achitate subvenții în sumă de 23,73 mil. lei. Restul sumei urmează a fi achitată din mijloacele financiare ale FNDAMR pentru anul 2019.

Fig.11

Submăsură 2.3 Stimularea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor la irigare:

Obiectivul general al acestei submăsuri constă în majorarea suprafețelor terenurilor agricole irigate și sporirea productivității acestora. În acest sens, în anul 2017, în premieră a fost prevăzut ca subvenția solicitată să fie acordată solicitanților care vor demonstra, prin forma de raportare 29-agr, că au obținut sporirea randamentului producerii pe terenurile irigate, cu excepția plantațiilor multianuale tinere și culturilor agricole destinate producerii de semințe.

Astfel că, în anul 2018, au fost depuse 37 de solicitări de subvenții în sumă a cca 5,0 mil. lei pentru 2898 ha, fiind autorizate până la finele anului doar 116,6 mii lei. Restul dosarelor urmează a fi achitate din sursele FNDAMR pentru anul 2019.

Tabelul 9.

Utilizarea energiei electrice pentru compensarea cheltuielilor la irigare	Moduri de pompare a apei	Suprafață irigată (ha)
Utilizarea energiei electrice la pomparea apei din sistemele de irigare centralizate	26	1212
Utilizarea energiei electrice la repomparea apei	15	951
Utilizarea energiei electrice la irigație prin sistemele de irigare, altele decât pompare/repompare	14	735,0
Total :	55	2898 ha

Submăsura 2.4. Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului no-till și mini-till

Creșterea productivității și competitivității sectorului agricol prin facilitarea accesului producătorilor la tehnică și utilaje agricole performante este obiectivul general al acestor submăsuri.

Pentru echipamentul no-till și mini-till, mărimea sprijinului acordat se calculează sub formă de compensație în proporție de 30% din cost per unitate, dar nu mai mult de 500 mii lei per beneficiar.

În anul 2018, AIPA a recepționat 250 dosare de solicitare a sprijinului financiar pentru tehnica și utilajul agricol procurat. Suma subvenției a constituit 67,4 mil. lei și vor fi direcționate pentru lucrarea a 133524 ha teren agricol.

Tabel 10: Tehnica și utilajul agricol no-till și mini-till supusă subvenționării în anul 2018

Echipamente agricole	Unități	Total terenuri (ha)
Tractoare	2	1 246
Combine	69	42 349
Tehnică tractată	84	39 614
Tehnică purtată	121	47 921
Remorci	2	2 397
Total:	278	133 524 ha

Submăsura 2.5. Susținerea promovării și dezvoltării agriculturii ecologice:

Obiectivul general al acestei submăsuri constă în utilizarea eficientă a resurselor naturale și conservarea mediului prin dezvoltarea sectorului agricol ecologic.

Sprijinul financiar este acordat pentru producătorii care sunt înregistrați în sistemul de agricultură ecologică ca plată compensatorie pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de beneficiarii care încheie angajamente voluntare și se angajează să rămână în acest sistem de agricultură pe o durată de 5 ani. Totodată, beneficiarii subvenției sunt obligați să restituie sumele încasate doar în cazul în care nu se mențin în sistemul de agricultură ecologică timp de 5 ani.

De asemenea, nu vor putea beneficia de ajutor din partea statului, producătorii agricoli, care repetă perioada de conversie pentru una și aceeași suprafață de teren, condiție specificată începând cu anul 2017.

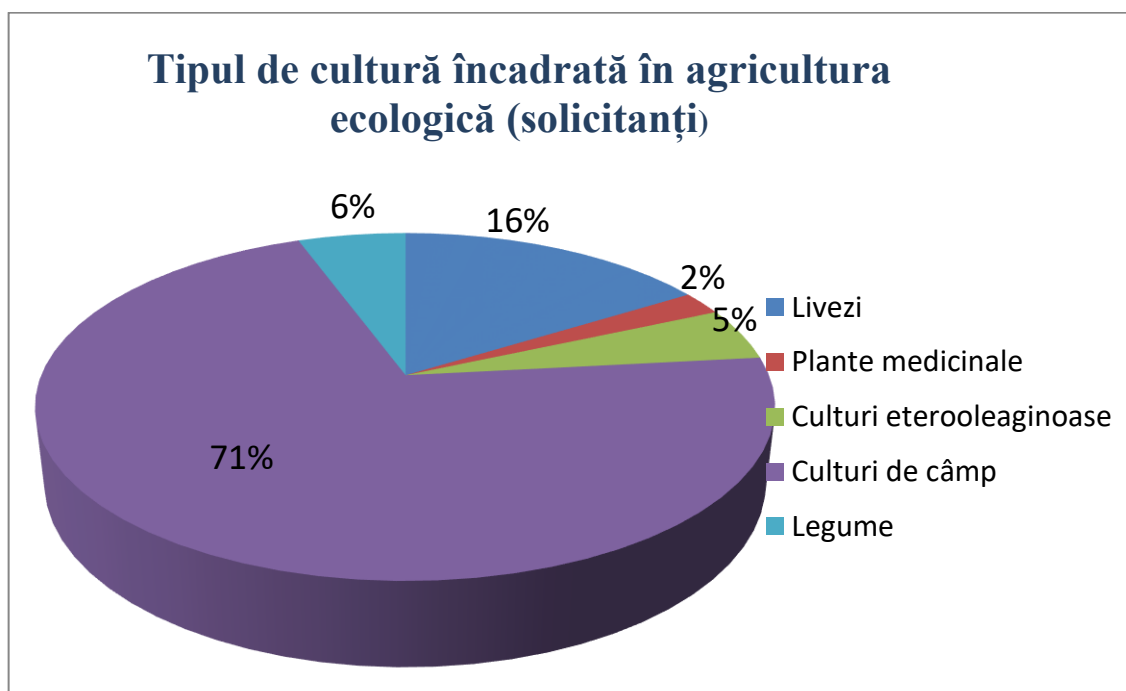
În anul de raport, 28 producători agricoli au depus cereri de solicitare a sprijinului financiar în sumă de 8,4 mil. lei pentru 3023,0 ha de teren agricol încadrat în agricultura ecologică.

Tabelul 11.

Suprafața încadrată în agricultura ecologică, ha		
I an de conversiune	II an de conversiune	III an de conversiune
1 849,33	884,34	289,47

De menționat că, din totalul solicitanților de subvenții pentru terenurile încadrate în agricultura ecologică, cea mai mare pondere o ocupă plantațiile pomicole, fiind urmată de plantațiile medicinale, culturile de câmp și ulterior terenurile cultivate cu legume.

Fig. 12

Prioritatea III. Sporirea investițiilor în infrastructura fizică și cea a serviciilor din mediul rural, inclusiv în infrastructura aferentă întreprinderilor agricole plasate în extravilan

Măsura 4. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale

Crearea condițiilor optime în vederea sporirii cantității și calității producției agricole, sporirea accesului spre infrastructură, resurse naturale și tehnice, precum și îmbunătățirea condițiilor sanitare conexe producerii agricole și contribuția pentru producerea producției cu valoare adăugată sporită pe întregul lanț valoric sunt obiectivele acestei măsuri. Astfel că statul, prin prisma FNDAMR alocă mijloace financiare pentru:

a) construcția și reabilitarea drumurilor și podurilor de acces la exploatațile agricole;

- b) construcția și reabilitarea sistemelor de alimentare cu gaz, apă și sisteme de canalizare pentru exploatațile agricole;
- c) liniile și echipamentul de alimentare cu energie electrică;
- d) construcția și reabilitarea bazinelor de acumulare a apei pentru irigare, precum și construcțiile hidrotehnice aferente acestora (diguri, sisteme de scurgere);
- e) investițiile efectuate în construcția sistemelor de producere a energiei regenerabile (lista utilajului, echipamentelor și instalațiilor);
- f) construcția/reconstrucția și renovarea pensiunilor agroturistice rurale;
- g) crearea sau extinderea unităților meșteșugărești – ateliere de lucrare a lemnului, de confecționat obiecte artizanale, de confecționat ceramică, de croitorie, broderie, tricotaje, împletituri, de fierărie, de prelucrare a pieilor, papurei și răchitei etc.

În anul de raport 101 entități economice au solicitat sprijin financiar în sumă de 17,4 mil. lei pentru:

- construcția/reconstrucția și renovarea infrastructurii aferente exploatațiilor agricole – 96 solicitări;
- construcția/reconstrucția și renovarea pensiunilor agroturistice rurale – 4 solicitări;
- crearea sau extinderea unităților meșteșugărești – 1 solicitări.

Pentru această măsură de sprijin, din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural pentru anul 2018 au fost autorizate spre plată 9,1 mil. lei restul sumei va fi achitată din sursele financiare ale FNDAMR pentru anul 2019.

Măsura 5. Servicii de consultanță și formare:

Mijloacele financiare pentru furnizarea serviciilor de consultanță se alocă producătorilor agricoli prin intermediul companiilor de consultanță și al asociațiilor de profil pentru:

- 1) instruirii specializate pentru producătorii agricoli care activează în sectorul agroindustrial;
- 2) elaborarea planului de afaceri, inclusiv asistență consultativă la depunerea cererii de solicitare a sprijinului financiar la oficiile teritoriale ale Agenției, în vederea depunerii tuturor documentelor pentru solicitarea subvenției;
- 3) acordarea suportului la elaborarea pachetului de documente în scopul atragerii surselor financiare adiționale din proiectele externe ce activează în domeniul agricol.

Solicitanți de subvenționare a serviciilor de consultanță și formare sunt companiile de consultanță și formare, precum și asociațiile de profil care consultă și apără interesele producătorilor agricoli selectați prin concurs de MADRM. Amintim că, în anul 2017 au fost selectate 10 companii ce au prestat servicii producătorilor agricoli.

În anul 2018, au fost depuse 13 dosare de solicitare a sprijinului financiar, în sumă de 1,3 mil. lei pentru serviciile prestate de către prestatorii de servicii selectați de MADRM. În tabelul de mai jos sunt descifrate serviciile prestate.

Tabelul 12.

Servicii prestate de companiile selectate de MADRM	Cereri
Elaborarea pachetului de documente în scopul atragerii surselor financiare adiționale din proiectele externe	57
Instruiri specializate pentru producătorii agricoli	07
Elaborarea planului de afaceri, inclusiv asistență consultativă	102
TOTAL:	866

În contextul implementării Hotărârii Guvernului nr.507/2018 pentru aprobarea **Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural**, prin Ordinul Ministrului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nr. 147/2018 a fost lansat apelul de depunere a cererilor de solicitare a subvenției în avans pentru proiectele start-up. Perioada de depunere a cererilor durează 45 zile lucrătoare (01 iulie-10 septembrie 2018).

În cadrul primului apel, AIPA a recepționat 38 dosare de solicitare a subvențiilor în avans pentru proiectele strat-up cu planificarea investițiilor în sectorul agricol de cca 32,0 mil. lei. Implementarea acestor proiecte ar genera crearea a peste 100 locuri noi de muncă. Aportul statului pentru dezvoltarea a 38 de proiecte start-up urma a fi de circa 20 mil. lei, resurse disponibile din Fondul Național al Dezvoltarea Agriculturii și Mediului Rural.

Din totalul dosarelor recepționate 47,3% (18 dosare) au fost depuse în cadrul submăsurii nr. 2 „Stimularea investițiilor pentru *înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale*, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicole”, fiind urmat de *investițiile în utilarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice* înregistrând 26,3% din dosarele depuse (10 dosare). Pentru stimularea producerii fructelor și legumelor *pe teren protejat* au fost depuse 5 dosare ceea ce constituie 13%. Totodată, un număr semnificativ de producători agricoli au intenția să se lanseze în afaceri cu submăsuri combinate (7 dosare) ceea ce constituie 17%.

Pe parcursul examinării dosarelor 5 producători agricoli au solicitat retragerea acestora ceea ce constituie 13,2% iar 6 dosare (15,8%) au fost declarate neeligibile de AIPA.

Astfel, în adresa Comisiei de evaluare și selecție au fost prezentate **27 dosare sau 71%** din totalul dosarelor depuse în sumă de 13,1 mil. lei. Toate dosarele au fost evaluate pozitiv și cel mai mic punctaj acordat unui plan de afaceri a constituit 100 puncte (minim - 70 puncte).

Din totalul dosarelor selectate de comisie 18 afaceri sau *66,7% vor fi administrate de femei - fermier și 33,3%* sau 9 afaceri urmează a fi administrate de *tineri - fermieri*.

Odată cu implementarea acestor proiecte, în sectorul agroindustrial vor fi *atruse investiții de peste 21 mil. lei ce vor genera crearea a 75 locuri noi de muncă*.

Cele mai solicitate domenii în care producătorii agricoli doresc să investească rămân a fi *înființarea plantațiilor multianuale* (16 dosare sau 60% din totalul dosarelor selectate), fiind urmată de *producerea fructelor și legumelor pe teren protejat*, investiții în *sectorul zootehnic și submăsurile combinate cu dezvoltarea infrastructurii postrecoltare*.

Urmare a evaluării primului apel lansat, AIPA a alocat din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural *peste 4,7 mil. lei - subvenții în avans pentru 14 producători agricoli*. Celelalte dosare vor fi achitate din sursele FNDAMR pentru anul 2019.

În conformitate cu art. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 507/2018 pentru finanțarea cererilor de solicitare a subvențiilor în avans au fost alocate 45 mil. lei. În cadrul apelului de depunere, suma sprijinului financiar solicitat este de aproximativ 13,1 mil. lei, ceea ce înseamnă că mijloacele disponibile vor constitui peste 31,0 mil. lei.

Reieșind din situația creată, prin Ordinul nr. 206/2018 al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a fost lansat al doilea apel de depunere a cererilor de solicitare a subvenției în avans pentru proiectele start-up (17 septembrie -14 noiembrie).

În cadrul celui de al-doilea apel, AIPA a recepționat *28 dosare* de solicitare a subvențiilor în avans pentru proiectele strat-up cu planificarea investițiilor în sectorul agricol de cca *23,2 mil. lei*. Implementarea acestor proiecte ar genera crearea a peste *70 locuri noi de muncă*. Aportul statului pentru dezvoltarea a 28 de proiecte start-up urma a fi de circa *15,1 mil. lei*, resurse disponibile din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

În urma examinării dosarelor depuse pentru obținerea subvențiilor în avans apelul II, 3 dosare au fost respinse pe motivul nerespectării criteriilor de eligibilitate. Dosarele recepționate urmează a fi examinate și evaluate de Comisia de evaluare și selecție.

Funcționarea și dezvoltarea mecanismului de subvenționare a sectorului agroindustrial din partea statului va duce la stimularea și încurajarea investițiilor în acest domeniu, va avea un efect de extindere asupra creării locurilor de muncă, reducerea sărăciei, a migrației rural-urbane, dar și peste hotarele țării, cât și va crește stabilitatea siguranței și securității alimentare a populației.

Director adjunct

Vadim CURMEI